

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.
Pentru țărani, prețul foilor e scăzut la numai
32 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni.
„Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat”
li-se dau gratuit. — In Jugoslavia 40 Dinari.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Jot

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foata Inter.” și
„Plugarul Lum.”, pe un an 2 dollari. Banii se trimiț
la dl John I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio. Foii
la Orăștie se dă de știre prin e cartă postală.

INCORONAREA

Săvârșitu-s'a. — Domnul fie laudat.

Demult n'a văzut țara oraș frumos împodobit, strălucitor în minunata sa haină, cărui să-i stee bine podoabele, să ridă oarecum pe trupul lui, — ca orașul Alba-Iulia la 15 Octobrie 1922.

Măi meștere dela București venit'au, multe de tot, și toată istețimea lor aci o au pus, ca vechea și de străina stăpînire sub obroc învata cetate, să lapede de pe trupul său haina de Cenușoacă ce o purta de veacuri, și să răsară de sub ea dalba fiică de Impărat, care să atragă de odată toate privirile asupra ei și să uimească prin frumusețea ei.

Așa uimea Alba-Iulia la 15 Octobrie zecile de mil de oaspeți, de cei mari, și de cei mici, feciori de Crai, Generali a căror braș puternic l'a simțit din greu dușmanul, învâșțit cu nume mare și popor nenumărat, ce a venit între zidurile ei.

Podoaba de steaguri.

Incepînd dela gară, pe amindouă laturile drumului nou ce duce de adreptul în cetate, ca și pe drumul ce duce în oraș, apoi în piașă jur de jur, filăiau tot la o sută de pași steaguri urlașe, de 6 metri de lungi (fiecare coloare de 2 metri), avînd la mijloc zugrăvită mare pe amindouă fețele noua stemă (pașură) a țării, de cele 2 laturi purtînd ciucuri mari de fir, atirnașt de cozi colorate, împletite frumos. Acest codru de steaguri naționale neobișnuit de mari și de vederoase, izbea așa de plăcut vederea îndată la ieșirea din gară și pornirea spre oraș. De aceeași podoabă încărcat era drumul ce duce din piașă spre cetate și apoi tot launtru celășii.

La coroana podoabelor ce purta orașul, era minunea de biserică ridicată în cetate, cu Reședința Regală, Muzeul Istoric și celelalte ce o împrejmulesc.

Venirea poporului.

Sămbătă după prinz a curs mereu popor din toate părțile, adus de trenurile multe ce li stăteau la îndemână gratis (fără plată), — unele venînd dinspre Arad, și aducînd lume din Bănaș și Crișana, altele dinspre Teluș, educînd lume dinspre

Cluj și Brașov, din largul Ardealului. Incepînd de Sămbătă la amiază, tot la o oră trecea un tren, care să lee pe cei ce doresc a vedea Incoronarea, — dar veștirea că astfel de trenuri merg, s'a dat așa de tîrziu, că numai pușine sate au știut de ele și așa nu a mers așa de multă lume, cită s'ar fi dus de era mai bine întocmită înșințarea satelor. La noi au venit oameni din comunele vecine Sămbătă la amiază, și nu le puteam spune nimic, căci nici la pretură, nici la primărie, nici la poliție, nu se știe ce și cum. Cei mai mulți s'au lăsat pentru Duminică dimineața, — cînd însă au avut greutăți, căci spre ziuă au soșit trenurile regulate, la care trebuia plătită una a patra parte din prețul călătoriei, și nici așa nu mai încăpeau, încît în multe gări lumea a rămas jos, — așteptînd cel din urmă tren gratuit ce a mai trecut Duminică dimineața.

Duminică dimineața.

Trenurile de dimineață au vîrșat în gara Alba-Iulia mulțime mare de popor și cărturari din toate părțile, — pentru că cea mai multă lume se lăsase pentru a soși dimineața. În deosebi se vedeau cete mari de Bănașeni și Aradani, cu șubele lor ce bat departe la ochi. Preoți și cărturari dela sate, foarte mulți. Piașă Alba-Iulia s'a coperit de-abinele cu mulțimea de țărani, în frunte cu cărturarii lor, unii veniți cu muzicele lor din sat, alții cu corul. Pe la ora 8 au plecat, sat după sat, în grupe (cete), cărora nu li se mai cereau hirtii că cine sunt, ci erau conduse de adreptul la locul lor în cetate, în jurul Bisericii.

Trenurile cu țărani, cari n'au intrat în gară până la ora 8 dimineața, au fost oprite la Teluș și știnate acolo până după ce va fi trecut trenul Regal și înalșii oaspeți. Aceștia au mai zosit (unii dinspre Teluș, alții dinspre Arad) abia cîtră amiază în cetate, după ce se terminase parada de Incoronare.

— Pe poarta mare, care dă intrare în inima celășii, de adreptul la Palat și la Biserică, nu erau lăsași să intre decît cei ce aveau bilete speciale (anume) pentru locurile

de intrare din curtea bisericii și de pe câmpia dintre clopotnișă și Tribunele de defilare. Cei duși cu grupa, erau îndrumași pe un drum lăturalnic ce-i aducea aproape de acele tribune.

Local pentru parada Incoronării.

Local pentru parada Incoronării, a fost hotărît înaintea Clopotnișei, în afară de zidurile ce închid Curtea Bisericii. Tot aci, pe local larg din fața clopotnișei, erau ridicate și Tribunele în care să stee ca privitori: la stînga clopotnișei Diplomași și solii țărilor streine, la dreapta tribuna cu o parte a publicului și cu ziarăștii (trimișii feluritelor gazete) din țară și din străinătate. (Vezi chipurile din „Foata Interesantă”. Ce vedești în chipul din mijloc, e local închis în fața și în jurul bisericii. Iar local Incoronării era în afară, spre cîmp, dela clopotnișă înainte — unde e drumul cel mare, Bulevardul, spre Manșii Apuseni).

Venirea preoșilor.

La ora 9 au venit, îmbrăcași în strălucitoare vestimente de sfință slujbă, cu mitrele ahiereșii pe cap, Metropolitul ortodox al Țării, cu Episcopii și număr mare de protoierei (protopopi), preoși și diaconi, — coborînd de pe treptele ce vin dela saalele Muzeului dela dreapta altarului (vezi chipul din mijloc din „Foata Interesantă”). Ei înaintau cu cîntări sfinte, cântate de urchișul cor al Reuniunii de cîntări „Carmen” din București. Întrînd în Biserică, au început sfînta și sărbătorească slujbă a Incoronării, — căci în clipele cele mai apropiate, va soși și alaiul cu Maestășii Lor, cari își vor cere incoronarea.

Sosirea Maestășilor Lor.

Abia au trecut zece minute dela intrarea preoșilor în biserică, și iaca sosesc în mers grăbit trei automobile închise. Ploua încetșor și de aceea automobilele erau închise. În ele sosseau membrii familiei Regale: Cele două Regine, a Sărbiei și Greciei, și Prințul Nicolae și Prințesa Ileana. Cele 4 muzici militare prefăcute într'una mare, izbucnînd puternic cîntînd Imnul casei Domniloare. Automobilele cu membrii Familiei Regale intră pe sub clopotnișă în Curtea Bisericii și li conduc până la treptele sfîntului lăcaș, — iar automobilele cu

alți oaspeți, se opresc din afară de clopotnișă și ei merg pe jos la biserică.

Încă câteva automobile cu oaspeți înalși, — și apoi, după câteva minute, —

Iată Trăsura de paradă a Maestășilor Lor, se ivește venînd pe lîngă Tribunele Regale, sosînd de pe Bulevardul cel nou ce aduce dela gară, ca venînd dinspre munși. Ea e trasă de 6 cai măreși ce vin în trap legănat frumos. Trăsura e închisă. Fiecare pereche de cai e condusă de un călăreș frumos îmbrăcat stînd pe calul de-a stînga; la spatele trăsurei doi paznici în picloare, îmbrăcași tot în fireturi.

La ivirea trăsurii în care era M. Sa Regele și Regina, muzica cîntă puternic „Trăiască Regele!” și lumea descoperită, fluturîndu și pălărilile în vînt și ridicînd mâinile, aclamă din răspuțeri: *Ura! Ura! Ura!*

Ca la o sută de pași după trăsura Regală, urmează a doua trăsura, la fel cu cea de nainte, aducînd pe Prințesa de Coroană și Prințesa Elena. Aceleași vii aclamări, până ce trăsurile intrînd pe sub clopotnișă, se perd în curtea Bisericii, mergînd până la trepte, unde Maestășii Lor, înșințaiși de Arhierii în frunte cu Metropolitul Prîmat Miron Cristea, sunt conduși în Biserică, unde se așează în Tronurile lor prinse pe rîndul al doilea al stăpînilor de marmoră.

Se începe slujba sfîntă a Chemării Duhului Sfînt (Docsologia) pentru Incoronare.

Intr'aceea afară, în fața clopotnișei, e adus podul anume pregătît, pe care să se așeze Baldachinul, un fel Cort al legii nouă: un coperiș rotund (ca o cobără) înfundat la capete, răzîmat pe 6 stâlpi ușori, cu cari e înșepenit de podul din fața Clopotnișei. Coperișul e tras cu o pînzătură scumpă înflorată în fel și fel de fețe strălucitoare.

Episcopii catolici, nu intră, în biserică!

— După ce s'a ridicat și Baldachinul, iaca sosesc Episcopii papistași unguri, cu Nunșii Papali dela București și cu Episcopul Majláth dela Alba-Iulia în frunte, în haine de purpură roșie, foarte bălătore la ochi. Ei se așează lîngă tribuna din stînga clopotnișei, făcută și păstrată pentru Diplo-

meșii jărilor streina și solii lor. Ei nu intră în biserică, unde li s'au păstrat locuri de frunte, în apropierea altarului. Lumea din loja ceealaltă, dela dreapta clopotniței, și ziaristii din ea, se miră că ceata arhierilor papisteși se oprește acolo. Iacă vine un stăfet din biserică și îl poartă în lăuntru. El spun că — nu intră, „dogmele” nu i lasă, stău aici afară, numei pân'aci pot da cinste Regelui de a veni și a se uita de o parte la încoronarea „civilă”...

Stafetul vede între Episcopii unguri și pe Metropolitul Blajului Dr. Suci cu 3 Episcopi ai săi: Frenșu, Hossu și Niculescu. Îl poartă să între deră Sfînșile lor, căci au păstrate locuri de onoare. I se răspunde că — nici el nu pot intra. Stafetul merge și spune ministrului de Culte ce a aflat. Acela trimite alt stafet, ca să vie în biserică cel puțin episcopii români. Nici acela nu-i poate îndupleca. Alăta au făcut doară, ca de lângă tribună, de jos, să urce cel puțin în tribuna Diplomașilor și a solilor străinătății. Asta au primit'o și s'au urcat toți pe tribună. Aci un Vlădic ungar se plimba spol dela un capăt al tribunei la altul, cu 2 nemeși unguri, ceva baroni ce l'însoțeau, și povesteau câte toate, — vădit țiculau că ce bine a fost pusă la cale „lovitura” de a vălăma sărbărea asta „valahă” prin respingerea invlării de a intra în biserică...

Capii, celorlalte confesiuni: ai Sașilor, ai reformașilor unguri, chiar și căpetenia bisericii turcești (mohamedane) și rabinul mare evreesc, erau în biserică.

Numai pe Mașlăth nu-l lăseau „canoanele” să intre în aceasta biserică, ridicată pelocul bisericii lui Mihai Viteazul, pe care ei, papistașii, au ras'o de pe fața pământului, ca nici urmă și pomenire de ea să nu mai fie! Cum să între el acum în aceasta, care se înalță stobitruitoare și strălucitoare, pe locul celei stîrpite de ei și vestind de azi încolo biruința celor umiliți, pe cari înălțata-l-a Domnul peste asupritorii lor?!

Ieșirea din biserică.

Intr'aceea în biserică s'a sfârșit sfânta slujbă; rugăciunea asupra Coroanelor și a celor ce le vor pune pe capul lor s'a celit (vezi-o în „Foala Interesantă” alăturată la Nr. trecut), binecuvântarea li s'a dat, coroanele au fost încredințate Președinșilor Corpurilor Legiuitoare, ca să lasă acum cu ele și să le pună pe capetele Maestășilor Lor în numele „nașunii” și în fața nașunii!.. În urma acestora, strălucitul convoiu de Metropolit, Episcopi, protoerei și preoși, incunglurași de Prinși și Princese, ies din biserică, având în fruntea lor pe Regele și Regină, pe cari îl conduc, între cântări sfinte, până sub Baldachinul din fața clopotniței, în fața onstei și a mulșimii cetățenilor ce umplu largul loc din naintea clopotniței.

Ieșirea Maestășilor Lor din Biserică și apropierea de Baldachin, e primită de numărșul popor și public privitor, cu furtuni de urale: *Ura! Ura! Ura!*, până ce și Rege și Regină sunt sus pe podu sub Baldachin, având în fața lor pe Președinșii Senatului și a Adunării Deputașilor.

Imbrăcarea Mantiei Regale.

Maestatea Sa Regele ieșise din biserică în uniforma sa militară și M. S. Regina în o haină de mătăsă trandafirie.

Pe baldachin, pregătindu-l pentru primirea Coroanelor, oamenii de ceremonie, au pus pe umerii M. Sale Regelui *Mantia Regală*, albă, bogată, largă, iar pe umerii M. S. Reginei *Mantia de Regină*, o haină strălucită, toată din fir de aur, făcându-o ca pe o zină din povești!..

Lumea o privea uimită și o aclama viu!

Punerea Coroanei pe capul Regelui.

Președintele Senatului (inea în mână, pe o perință de mătăsă, *Coroana de oțel*, făcută din tunurile luate dela Turci la Plevna, cu care s'a încoronat la 1831 înălțul Rege al României, Csrol. Rostind cuvintele ce se cuvîr, că „Naștinea”, adevă neamul întreg, aflându l vrednic ales al său, îl pune pe cap, prin președintele Senatului, Coroana de oțel, ungându l de Rege al României mărte prin marel războlu, pe care l'a condus cu lărie sufletească fără păreche, — i-a înălșas Coroana pe care și a pus o pe cap, în mijlocul urlelor nesfârșite și înșufleșite ale miilor de privitori.

Incoronarea Reginei.

Când Regele era cu coroana pe cap, a luat din mâinile Președintelui Deputașilor Corosns, și în clipa următoare Regina a *ingenuchiat înaintea Regelui* și el l'a pus pe cap Coroana de Regină, frumoasă, turnată ei anume din aur din munșii Ardealului pe al cărui pământ se încoronat — Lumea nu mai contenea din strîgăte de bucurie: *Ura! Trăiască!* Și nu în ochii unui privitor străluciau lacrimi de bucurie și de fericire, că poate vedea pe pământul Ardealului minunata arătare!.. Apoi M. Sa Regina, ridicându-se cu coroana pe cap, s'a apropiat de Rege și l'a sărutat în semn de mulșămilită pentru că a împodobit o cu cea mai scumpă podoabă ce o poate avea o femeie fericită: cu Coroana de Regină a unei țări ce o iubește tot atât de mult pe ea, ca și ea pe această țară!..

Clopotele, 101 tunuri.

În clipa asta clopotele Bisericii Incoronării începură a suna toate trei, vestind jărilor și depărtărilor minunatul fapt, că Regele Ferdinand încoronat s'a în Albalușia de Rege al tuturor Românilor, uniși în România-Mare!.. Clopotele ce-

Cuvântul Regelui către Țară din prilejul Incoronării.

După-ce i s'a pus Coroana pe cap, Maestatea Sa Regele a rostit următoarele cuvinte sărbătorești cari sună întregului popor al țării:

„Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională, am moștenit Coroana României, după glorioasa domnie a Regelui Intemeietor.

Suindu-mă pe Tron, am rugat Cerul să dea rod muncii, pe care fără pregăt, eram hotărât s'o închin iubitei mele Țări, ca bun Român și Rege.

Pronia cerească a binecuvântat și prin bărbăția poporului și vitejia ostașilor ne-a dat să lărgim hotarele Regatului, să înfăptuim dorul de veacuri al Neamului nostru.

Am venit astăzi cu Regina — care ne-a fost tovarășă în credință neclintită, la restrîște și la bucurie, — ca printr'această sărbătoare să consfințim în fața Domnului și a scumpului nostru Popor, legătura ce ne unește deapaururea cu dănsul.

Punând pe Capul Meu, intr'această străveche cetate a Daciei Romane, Coroana de oțel dela Plevna, pe care noui și glorioase lupte-au făcut o pe veci Coroana României Mari, mă închin cu evlavie memoriei celor cari, în toate vremurile și de pretutindenii, prin credința lor, au asigurat unitatea națională, și salut cu dragoste pe acei cari au hotărât'o și vestit'o sărbătorește într'un glas și o simțire, dela Tisa până la Nistru și până la Mare.

Intr'aceste clipe, gândul meu se îndreaptă cu recunoștință către viteza și iubita noastră armată.

Pentru răsplata trudelor trecutului, rog Cerul, ca poporul nostru să culeagă în pace roadele lor binecuvântate și să

lorlalte biserici le urmează, — iar de sub poalele munșilor din jur, începură a suna glasurile puternice de tun, unul după altul, 101 în șir, vestind cetății și întregel vâl a Murășului, până unde glasul de clopot nu răzbate, marel fapt! În aceeași vreme în toată țara, dela marginele de apus ale Crișanei și Băntului, până la Nistru, cu cetățile lui: Bender, Tighina, Hotin, și din munșii Bucovinei până la jărmii mării în Dobrogea, același zvon sfânt dădea neamului românesc, înflorat de bucurie, aceeași mândră vestire!..

Proclamația.

Peate câteva minute clopotele au făcut și Maestatea Sa Regele și-a rostit Cuvântul Sărbătoreac (Proclamația) pe care îl dăm mai sus în întregime.

propășească în liniște, frăție și muncă harnică.

Cu inima plină de dragoste și credință, mărturisesc dorințele sufletului meu:

Vreau ca țărănimea, stăpână pe veci pe ogoarele ce le-a dobândit, să le dea toată puterea de rodire, spre folosul ei și al binelui obștesc.

Vreau ca muncitorimea, credincioasă patriei, să și afle soarta tot mai mulșumită, într'o viață de bună înțelegere și de dreptate socială.

Vreau ca, în hotarele României Mari, toți fiii buni ai țării, fără deosebire de religie și de naționalitate, să se folosească de drepturi la fel cu ale tuturor Românilor, ca să ajute cu toate puterile statul, în care Cel-de-Sus a rânduit să trăiască împreună cu noi.

Vreau ca Români din toate straturile sociale, înșufleșii de năzuința unei depline înfrățiri naționale, să se folosească toți de legiuita ocrotire a statului.

Vreau ca în timpul domniei Mele, printr'o întinsă și înaltă dezvoltare culturală, patria noastră să și îndeplinească menirea de civilizație ce-i revine în renașterea Răsăritului european, după atâtea veacuri de cumplite sbuciumări.

Sunt încredințat, că în îndeplinirea marelui Noastre datorii, voi avea sprijinul tuturor bunilor fii ai țării, nedespărții la gând și în faptă, în jurul tronului.

Acestei sfinte chemări, în neclintită unire cu poporul nostru, voi închina toate puterile mele de om și de Rege și asupra ei chem, în această zi sărbătorească, binecuvântarea celui A-Tot Puternic.

FERDINAND I.

Mersul la Reședință.

Terminată fiind prin asta ceremonia încoronării, 6 bărbași puternici au ridicat Baldachinul, înălșit de cele 6 brațe pe cari se răzlima, și au început a merge încet-încet cu el, conducând sub el pe Regele și Regina cu coroanele pe cap, — iar în urma lor Regina Sirbiei cu trena susținută (coada rochii înălșă spre a nu se țiri pe jos) de oficeri sirbi, și Regina Greciei cu trena susținută de oficeri greci!..

Așa au trecut pe sub clopotniță și prin Curtea bisericii spre Reședința Regală dela dreapta altarului (vezi chipurile și lămuririle în „Foala Interesantă”), — pe tot drumul fiind viu aclamași de mii de oameni ce se imbulzau în jurul lor, privindu-l fericit și admirându-l și incunglurându-l cu iubirea lor.

Ajungând cu baldachinul la treptele palatului, aci s'a oprit, Maestășile Lor au urcat în foisorul Palatului, apoi au venit pe Coridorul dela spatele altarului, care leagă Palatul Regal de Muzeu, și cai, sub un arc larg, s'au arătat poporului îngărmădit în curte la spatele altarului, și au fost timp îndelungat aclamași de mulțime, cu *Ura și Trăiască!* Apoi s'au retras în Reședință pentru a-și pune de pe cap Coroanele.

Prânzuri.

A urmat prânzul sărbătoresc, la care au luat parte oaspeții înalți cari fuseseră și în biserică. (Ba și cei cari n'au fost în biserică: Episcopii popistași, cari n'au vrut să intre în biserică, la masă s'au dus cu toșii.) S'au ținut aci vorbiri cu adânc și înalt înțeles. Le vom arăta în numărul viitor.

— Parlamentarii au prânzit deosebit, la locul pregătit lor.

— Pentru popor au fost întinse mese mari, sub corturi de lemn. A primit fiecare om o bucată de carne bună, o bucată de brânză, o pâine potrivită și o ulcică cu vin, — fiind fiecare poștit a-și lua, întru aducere aminte, ulcică, farfuria (tălerul) și cuștii și furculița... Tot omul și-a luat partea lui, — ba unii, mai isteți, și de 2 ori, din două barăci. Să le fie tuturor de bine.

Defilarea.

Dup'amiiaz la ora 3 lumea era de nou adunată pe câmpul din sus de cetate, în fața tribunelor mari și pompoase, așezate cu fața spre munți, departe deaintea clopotniței, în cari a luat loc și Familia Regală și înalții oaspeți streini. Armata era înșirată într'un uriaș carou (formă de masă cu 4 dungi mari) așezat la poalele munților din sus de cetate, a cărui laturi erau de 5 kilometri lungime. Iar poporul privitor se înșirase, zeci de mii de oameni în lungul drumului, pe mulți kilometri în dreapta și în stânga tribunelor, unii cu fața spre munți, ca și tribunetele, alții pe latura dincolo, cu fața spre cetate. Intre șirele lor, drumul pe care să vie defilarea.

La ora 3 a pornit un strălucit roșu de călărești venind dela dreapta spre stânga tribunelor: Era Maestăștea Sa Regele călare, Maestăștea Sa Regina, în uniformă de Colonel de Roșiori, și purtând căciula de călăraș, apoi Mareșalul francez Foch, Generalul Bertheloth, ofițerii superiori (înalți) streini veniți la Incoronare și peste 20 de Generali Români, toți călare, urmând în trap mare pe Maestăștile Lor, cari au trecut prin întreg șirul de popor ce-l privea și aclama cu înusfletire. — De aci am mers să trecem în „revistă” trupele numeroase din careul de pe câmpurile de sub munți. Era un fel de a se arăta ca Rege Incoronat cu Regina împreună, și poporului și armatei. Au avut de călărit oșă, mai bine de un clas. Apoi s'au întors și s'au

așezat în tribune ca să defileze acum armata pe dinaintea lor.

Această defilare a fost un punct foarte însemnat prin rostul său adânc: Trei divizii de Infanterie, toți trupe voinice și bine îmbrăcate, înzestrate cu mitralierele lor, apoi cu artileria (tunerii) lor, și vre-o 3 regimente de călărași, — toate au defilat în chip desăvârșit de bine.

Regina înaintea roșiorilor.

Când după aproape 2 ciasuri cât a ținut defilarea celor 3 divizii de infanterie, cu companiile de mitraliere și artilerie, — a venit Cavaleria (călărașii), — am avut de privit un lucru foarte frumos: în fruntea Regimentelor de călărași venea Regimentul I Roșiori, a cărui Comendant de onoare e Maestăștea Sa Regina. Maestăștea Sa s'a ridicat din tribună, și-a cerut calul, a încălecat și a mers în calea Regimentului său, s'a pus în fruntea lui și a călărit, ca un ofițer voinic, conducându-și trupa! Publicul privitor o ridica în slavă prin aclamările lui. Niște unguri de lângă mine se mirau de așa lucru frumos și ziceau: Ei, acum să vedem știe soluta după Regulament?.. Și când Maestăștea Sa a jungând în fața Regelui, a salutat frumos militărește, aceia nu mai găseau cuvinte să se mire și s'o laude, că ce isteț se știe vâra în sufletul poporului său prin purtarea sa, această Regina minunată!..

Au urmat 15 „Tancuri”, înrindu și uriașele trupuri pe pământul cu gropi și ridicături și arătând că și acestea știu să conduse și întrebunțate de isteția armată română. — Iar pe sus 12 aeroplane (mașini de zburat) „defilau” și ele, rotindu-se pe de-asupra câmpului de defilare și coborându-se uneori foarte jos, ca pentru a saluta de aproape mulțimea privitoare și pe Regele fericii.

Intreagă defilarea a durat 2 ciasuri și jumătate, și lumea a stat și a privit-o cu răbdare mare, — par'că simțind că acesta e un punct din cele mai însemnate ale sărbătorii mari de azi: Las' să vadă toata Foch, că sora mai mică a Franței, România straja latină din Răsărit, are un braț tare, un braț de temut, în mândra sa armată!

Spre gard.

După defilare, Maestăștea Sa Regele, Regina și toată Curtea, ca și înalții lor oaspeți, urcând în automobile, au plecat de adreptul la gară (stație) pentru a pleca la București, — unde mâne-ză, Luni, aveau să lee parte la sărbătorile mari ale Capitoletului (vezi programul lor în numărul trecut al foil). Pe tot drumul, lumea l'a aclamat cu înusfletire de nou, dorindu-le cele bune și viață fericită la mulți ani.

Descrierea sărbătorilor dela București, cari au fost și ele mărețe, și alte amănunte din jurul acestor sărbători fără pereche de însemnate în istoria ne-

mului nostru, — le vom aduce în numărul viitor.

— Am spus pentru azi numai cam ce a fost frumos și bun în jurul acestui praznic. Vom arăta în numărul viitor și părțile umbroase, — căci organizarea măreței zile a lăsat totuși mult de dorit. Pe alocurea era de-a dreptul supărăcioasă și se vedea pripa, nu chibzuiala liniștită și cu sistem.

NOUȚĂȚI

Incoronarea la Orăștie a fost sărbătorită prin o foarte bine reușită producție cu cântări și declamări, arangeată de bravele noastre școli, cari nu scapă nici un prilej de acesta însemnat, fără a da dovadă că-și înțeleg rostul lor educativ nu numai între zidurile școlii lor, față de elevii lor, ci și în mijlocul societății românești.

Serata s'a deschis cu cântarea *Imnului de slavă al Incoronării*, nou, scris de Metropolitul Primat M. Cristea, muzică de Kiriak (vezi-l în »Foia Interesantă«); apoi dl profesor Stanciu a ținut un »Cuvânt ocazional« frumos gândit și predat. S'a declamat apoi poezia „*În ziua Incoronării*” de G. Bălțeanu (din »Foia Interesantă« numărul trecut), apoi poezia postului Soricu »*La Bălgrad*... (vezi-o în »Foia Interesantă« de acum), — și alte poezii patriotice. Au fost coruri și joc de „Călușer” jucat de felițe, — și altele. O producție ce face cinste școlilor noastre: primară, medie de fete și Liceului. — La sfârșit joc până spre ziuă. Lume a fost multă, umplând sala mare dela »Central«.

Expoziție de vite se arangează la Sebeșul-săsesc Vineri în 27 Oct. (Cuvioasa Parashiva) de către Secția economică a »Asociațiunii«. Se vor expune bovine: tauri, vaci, tăurenci, juninci și vițele, apoi oi: barbeci, oi, cărlani, noatini, noatine și mioare. Celor cari duc cele mai frumoase vite și oi, li-se împart 36 de premii, în sumă de 2200 Lei. Pot lua parte numai proprietarii de vite și oi din plasa Sebeșul-săsesc.

Pentru numai 8 Lei

trimitem oricui foile noastre, ca de probă, pe lunile Octombrie-Novembrie-Decembrie calendarul vechi.

Abonamentele de probă pot începe dela orice număr, — și vor merge 3 luni depline.

Lipsa de organizare (de buna rânduială) a treburilor de obște, începe să se simtă în județul Hunedoarel, în măsură tot mai îngrijitoare.

Din prilejul Incoronării am văzut cu uimire, că aci în Orăștie, deregătoriile orășenești și cercuale, nici Sâmbătă la amiază nu puteau da lamuriri oamenilor despre cum e mersul la Alba-Iulia, că sunt trenuri gratis ori nu? și anume când? Intrebând la Deva li se răspundea că — *nicl acolo*, la centrul județului, nu se știe!

Primarul a făcut vestire cu „doba” în oraș, că Duminecă și Luni și Marți, toate prăvăliile și atelierete (lucrătoare) stau închise toată ziua! Noi cetățesem prin foi, că fusese acest plan de a sărbători și cele 2 zile de Luni și Marți, dar s'a revenit asupra ei. Deregătoriile noastre însă nu știau

nimic de revocare și au făcut să stee închise toate prăvăliile și atelierete Luni (între ele și tipografia noastră) și abia Marți ne-au lăsat să lucrăm!

Poliția de aci, la stăruința noastră, a cerut Luni d. a. la Deva să-i spună e sărbătoare obligată încă Luni și Marți, și Luni nu i s'a putut da nici o lamurire, nici la Prefectura din Deva nici la Poliție ori Siguranță. Pe când în Alba-Iulia deja Sâmbătă se dase știre în scris celor interesați, că Luni și Marți nu e sărbătoare ce oprește lucrul nicăiri!

Cine e de vină de pagubele uriașe ce se fac cetățenilor la noi pentru astfel de zăpăceli?

Tinerilor absolvați ai Școalei superioare de științe de stat cari au mai avut amânări de intrare la armată și urmează regulat studiul lor, li-s'a aprobat o nouă amânare, fiind școala recunoscută de stat.

— Iar tinerilor din clasa VIII de liceu, încă li s'a mai dat amânare pentru anul de față, ca și celor dela Școala Superioară, cari intră în prevederile articolului 52 din Legea Recrutării.

Banca Centrală, Filiala Sibiu și-a mutat birourile și cassa într'un local frumos și spațios, modern aranjat în Piața Regele Ferdinand Nr. 14.

În Strada Cisnădiei, Nr. 7. II și în Strada Turnului Nr. 33 nu mai susține birouri.

Onorații clienți sunt rugați a se adresa și a veni de acum înainte numai în Piața Regele Ferdinand Nr. 14. (592) 2-3

Cercul de Recrutare Orăștie face cunoscut tuturor barbaților născuți în anii 1877-1897, să se prezinte în toamna aceasta pentru viza livretelor la centrele și în ziua publicată în Gazeta oficială a jud. Huned. No 42 din 5 Oct. a. c. (număr special).

Acei cari nu se pot prezenta cu comunele lor, trebuie să se prezinte la Cercul de Recrutare Orăștie, în oră care zi de lucru până în sfârșitul lunii Decembrie 1922.

Comdt. cerc. de Recrutare:

Colonel: Kolomyjczuk

Pe urma războiului.

— Vai de cei învinși. —

Pedeapsa ce și-o la Grecia pentru greșala sa mare de a fi adus napol pe Regele Constantin, în ciuda protestărilor Franței și aliaților ei care-i făcuseră Greciei a-țita bine, — începe a fi grozavă!

Turcii biruitori — pentru-că au fost ajutați și încurajați de Francezi, — se poartă cu o cruzime păgînă față de Greci, fiindcă aceștia își înfinseseră stăpînirea și în Asia-mică, la Turci acasă, și erau hotărîtori și la Constantinopol, pe care aveau de gînd să și-l supue loruși.

Acum Turcii venind iară ei peste tot locul, — prigonesc pe Greci fără îndurare, îi pun pe jar, cum se zice.

De groaza păgînilor ce se răzbună în chip păgîn. Grecii s'au r-

Dentist Dr. S. Seidner — da consultați, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără duror. — Regulare de dinți. Punere de dantur. (606) 2-10

dicat roturi mari din toată Asia și au fugit în Grecia, — iar acum din Constantinopol, unde ei se găsesc zeci de mii ca negustori și unde au făcut treburi bune cu negoșii lor, — se ridică cîrdari-cîrduri și pleacă speriați și desnădăjduși în lume... Zilele astea au sosit numai la Atena (capitala Greciei) 2000 de fugari, afară de alte multe mii ce s'au oprit pe unde au putut prin țară. Conzulul grec din Constantinopol a dat pîn'acum 30.000 de pașapoarte.

Vor năpădi asupra Greciei, cere și așa e săracă și slăbindă, și vor trăi acolo — ca Ungurii ce au fugit din Ardeal la Pesta locuind vre-o 2 ani în vagoane prin cele gărl...

Grea pedeapsă la Grecia pentru proștii bărbajilor săi politici.

Ei cheamă acum pe Venizelos să le ajute, — acela umblă pe la Paris, pe la Londra, să mai scape ce să poate, — dar le-a spus că acasă nu se mai întoarce, în „politica” țării sale, care l'a olongat așa de prosteste cînd el și cîștigase, numai prin trecerea sa la Francezi și la Englezi, încă o jumătate de țară, — nu se mai amestecă. Cît adevăr e și azi în vorba vechilor Români: Vai de cei învinși!

„Căile ferate Someșene”.

Ele erau un cuib de șoviniști unguri obraznici. Statul le-a rechițiționat.

Linile ferate ce duc dela Cluj la Dej și la Zălau, iar de aci la Baia-Mare și Șilimeghiu, — apoi dela Dej peste Baclean la Rodna veche și la Borgo-prund, — sunt linile unei Societăți particulare (private), întreprinderea unei tovărășii de bogății unguri și evrei din zilele stăpînirii maghiare. Ei își conduceau toată această întreprindere de Căi Ferate, sub numirea de „Căile Ferate Someșene” (de pe apele Someșului), ei își numeau slujbașii, ei stăteau peșterile de călătorie, — totul ca în casa lor, la moșia lor, după plăcul lor. Statul nu avea nici un amestec.

Urmările erau: Tot corpul de slujbași la aceste Căi ferate, era curat unguresc, fiind din Unguri de cei mai înverșunați împotriva stăpînirii românești; la ei totul mergea pe ungurește ca pe vremea lui Báossy; măsurile luate de guvernul țării pentru Căile Ferate ale Statului, ei nu le cunoșteau de bune și la ei. Dacă statul a dat, de pildă, ofișerilor drept de a călători plătind numai una a patra parte cît alți călători (asta ca un ajutor dat pe buna dreptate ofișerilor, fiindcă ei sunt trimiși de slujbă în ținuturi depărtate și cînd au de mers acasă, la familie ori familia la ei, nu e cu drept să plătească cît acel care șede unde-i place lui, și nu e nevoit a merge zile 'ntregi ca să-și vadă familia), — Căile Ferate Someșene, nu dădeau și ele această scădere ofișerilor, ci numai scădere la ju-

mătate, așa dar să plătească la ei de două ori cît pe Căile Ferate ale Statului. Dacă statul dă ușor slujbași ai săi, cari au de alergat mult pe trenuri și anume în cale de slujbă, bilet fără plată, domnii dela Căile Ferate Someșene, nu recunoșteau acelor slujbași ai țării dreptul de a umbla și pe linile lor cu acel bilet dat de Ministeriu, trebuia să înainteze cerere deosebită către dumnealor, pentru ca să binevoiască a-i da și ei drept ori a-i ușura macar în parte de plată. Și altele și altele.

Dar ce era mai păcătos în ființa acestor Căi Ferate cari erau stat în stat, era, că slujbașii lor dovedeau pe față necredința lor față de Statul Român: Pe aceste linii ferate, cari se apropie de hotarul țării, se foloseau contrabandele (trimiterile de vite și de mărfuri fără de lege) în afară din țară, sau aducerea de lucruri de contrabandă în țară; cancelariile lor nu erau decît vespere de dușmani strașnici a tot ce e românesc.

Guvernul dela București, avînd prea multe dovezi despre aceste lucruri vrășmoșe țării, — a pus și aceste linii ferate în rînd cu altele de felul lor din țară: Și în vechiul Regat se găsesc, deși foarte puține, linii ferate particulare, dar acelea le conduce statul, și întreprinzătorii au numai dreptul la câștigul lor. Incolo totul era ca și la Căile ferate ale statului.

Așa s'a făcut și cu linile ferate Someșene: Dela 1 Octombrie statul le-a luat sub conducerea sa, începînd curățirea culbarului acestuia de dușmani ai țării.

Același lucru s'a făcut și cu linile ferate maghiare din jurul Ardealului: Arad-Radna, Arad-Pecica, Arad-Varșand-Ollaco, Varșand-Ireu-Cermair, Ireu-Brad și Șebis-Moneasa, — linii aproape de hotar, unele cu capul chiar în hotarul țării, ca Pecica și Ollaco, și cari prin slujbașii streini ce le ocărmulau, lăssau ca să scurgă pe ele multe dăburi și lucruri rele.

Calendarul Național al „Fotii Interesante”

pe 1923, va fi gata la 1 Noiembrie nou, — fiind foarte îngrijit și înzestrat cu vederi din viața de obște a neamului și din lumea mare, — ca ne-altul!

În numărul viitor vom arăta mai pe larg cuprinsul lui.

Și pîn'atunci rugăm pe ceterorii noștri a sfătui pe iubitorii de calendare, a nu-și cumpăra Calendar pînă nu vor vedea întai „Calendarul Național” dela Orăștie.

Pașta Redacției.

Dsalo Ilie Dărdăban în Antna, Volumul de „Foala Interesantă” și s'a trimis de aici recomandat, în 10 Octombrie. Pentru Octoiul de Cătana, întrebă la „Librăria Diocesand” din Arad sau la cea din Caransebeș.

Dsalo P. Panta-Pantescu, în Pecica. Nu știm cu bunăsimă e adresă. Ci dă trimite-ne un anunț, că, cauți lăna toarsă”, scrie cît de multă? și cere preț, — noi publicăm anunțul în foaie și-ți vine imbiemantul acasă. Trimite 15 Lei pentru anunț, și el se pune în foaie îndată.

Dsalo Eugenia Sasu, în Berchiși. Cele 2 volume și s'au trimis, recomandat, în 9 Octombrie. Dacă totuși nu le-ai primit, scrie-ne să reclamăm la postă (reclamația costă 3 Lei). — Banii vin totdeauna cam încet, cu întârziere față de mersul scrisorilor, căci posta are lucru mai mult cu scrisul lor prin cele registre (cărți de ținut în sașă) și unde se dau banii și unde se primesc. De aceea unii își perd răbdarea dacă văd că nu la vine răspusul așa de curînd, cum le-ar veni la o scrisoare, — și ne scriu că ce-i cu cererea lor? În acel timp înse cele cerute sunt pe drum, — ca și în cazul d-voastre.

Rachiu de trevere,

vechiu, din 1921, am de vânzare 40 ferii (400 litri); dela 45 grade în sus; preț potrivit.

Nicolae Filimon

(610) 1—2 Vinerea (p. Cugir).

Publicațiune.

Sanatoriul de tuberculoși din Geoagul de Jos ține licitațiune publică în ziua de 31 Octombrie 1922 la ora 11 dimineața, în localul Sanatoriului — pentru vînderea unui motor de benzină de 6 H. P., marca „M. A. G.”

Doritorii pot afla condițiile la administrația Sanatoriului (611) 1—1 Direcț. Sanatoriului Geoagul-de-Jos.

Paie de cucuruz, se cilă de vânzare, cu preț după învolală, la subscrieul:

(612) 1-1 Irimie Boca, Orăștie.

PUBLICAȚIUNE

Sanatoriul de Tuberculoși Geoagul de Jos, ține licitațiune publică, în ziua de 31 Oct., la ora 11 în localul Sanatoriului pentru vînderea unui autocamion. (613) 1—1

Doritorii pot afla condițiile în biroul Administrației Sanatoriului. Direcțiunea Sanatoriului.

De vânzare e în Orăștie, o casă, așid din 2 locușe mari, o odă separată mare, curte mare și grădină, fântână, etc. Informații se dau, în strada Regală Nr. 1 în etagiu. (605) 2—3

ALAMBICE

pentru fierț rachiu din aramă cu țevii drepte sau țevii spirale furnizează cu prețurile cele mai ieftine curente prompt din depozit

Departamentul Mașinilor

Sibiu, Str. Sării Nr. 22.

Medias, Piața Cezărmii Nr. 15.

Sighișoara, Str. Baier Nr. 47.

(57) 2—5

Curs de țesut covoare.

Subscrie am deschis în Orăștie, Strada Mihailu Viteazul Nr. 39 a (casa proprie) un

Curs de țesut covoare de Smirna, Persiane și Goblein.

Cursul începe în 20 Octombrie.

Informații mai de aproape dau ori-cui, la cerere.

(604) 2—2 Ana Secărea.

În prăvălia de băcănie și fierărie N. Țintea din Hunedoara, se primesc un comis și un învățăcel. (607) 2—3.

AVIZ!

BANCA CENTRALĂ

FILIALA-SIBIIU

S'A MUTAT

CU BIROURILE SALE ÎN

SIBIIU, PIAȚA REGELE FERDINAND 14

unde s'a aranjat modern și corăspunzător situației sale. Nici în Str. Cisnădiei Nr. 7. II. și nici în Strada Turnului Nr. 33 nu mai are birouri și cassă.

EXCLUSIV ÎN

PIAȚA REGELE FERDINAND Nr. 14

se primesc de acum înainte

DEPUNERI PE LIBEL

cu 5 1/2% și 6% netto.

DAREA DUPĂ INTERESE O PLĂTEȘTE INSTITUTUL.

SCHIMB DE DOLLARI

și alte valute

(589) 5—10

totdeauna cu cele mai culante cursuri.